

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 40, Ağustos 2019, s. 193-207

ISSN: 2149-0821 Doi Number:<http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.5184>

Prof Dr. İbrahim Fevzi ŞAHİN

Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, ifevzi@atauni.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep TAŞYÜREK

Bayburt Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, ztasyurek@bayburt.edu.tr

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE İNTERNET KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK BAŞARILARINA VE BİLGİLERİN KALICILIĞINA ETKİSİ¹

Özet

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretiminde internet kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve bilgilerin kalıcılığına etkisini tespit etmektir. Ayrıca internet kullanımı ile öğrenim gören deney grubu öğrencilerinin öğrenme sürecine yönelik görüşlerinin belirlenmesi de amaçlanmıştır. Araştırmada nicel ve nitel metotların birlikte kullanıldığı karma yöntem yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmanın nicel boyutunda, sınıflar random yöntemiyle biri deney diğeri kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubunda internet kullanılarak dersler işlenirken kontrol grubunda öğrenci merkezli işlenmiştir. Veri toplama aracı olarak, akademik başarı testi kullanılmıştır. Ayrıca akademik başarı testi, kalıcılık testi olarak da kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler t testi kullanılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise, öğrenci ve öğretmen görüşlerini belirlemek için Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre, deney ve kontrol grubunun akademik başarı ve kalıcılık puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen sonuçlar da hem öğretmen hem de öğrenci görüşleri birbirini destekler niteliktedir.

---

¹Bu çalışma, “Soyal Bilgiler Dersinde İnternet Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Bilgilerin Kalıcılığına ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi” adlı doktora tez verilerine dayalı hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: internet, öğrenci ve öğretmen görüşmesi, deney ve kontrol grubu.

EFFECTS OF INTERNET AIDED EDUCATION IN THE SOCIAL SCIENCES CLASSES ON STUDENTS' ACADEMIC SUCCESS and PERMANENCE OF THE INFORMATION

Abstract

The aim of this study is to determine effects of internet aided education in the social sciences classes on students' academic success and permanence of the information. Besides, it is also aimed to determine views about learning processes of experimental group students who receive internet aided education. In the study, mixed method approach which consists of quantitative and qualitative methods is used. In the quantitative extent of the study, one of the groups is determined as experimental group and the other one is determined as control group randomly. Lessons are taught according to internet aided education in the experimental group while student- centered lessons are taught in the control group. As a data collection tool, academic achievement test are used. Also, academic achievement test is used as a permanence test. Data required from the research are evaluated by using t test. On the qualitative dimension of the study, Semi- Structured Interview Forms are used to specify student and teacher views.

According to research results, it is found out that there are significant results behalf of the experimental group between academic achievement and permanence test averages of experimental and control groups. Data gained from semi- structured interview show that both teachers and students views support each other.

Key Words: internet aided education, student and teacher interview, experimental and control group.

GİRİŞ

Teknolojinin günlük yaşamda kullanımının hızla yaygınlaşmasıyla birlikte, bilgisayar ve internet yaşantımızın bir parçası haline gelmiş ve çok erken yaşlarda insanlar tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Yaşamımızın bir parçası haline gelen internet, çocuklara ve ailelere yeni olanaklar sunmuştur. İnternetin etkili kullanımı ile çocuklar, zaman ve mekân sınırı olmaksızın istediği her anda bilgiye ulaşabilmiş, kendi yaptıklarını da dünyaya ulaştırabilmişlerdir (Orhan ve Akkoyunlu, 2004:107). Bu sayede, küçük yaşlarda bu dijital kültürün etkisinde kalan bireyler, dijital araçları günlük yaşamlarında kullanmada, daha önceki kuşaklara kıyasla gittikçe daha fazla beceri kazanmışlardır. Çağımızın dinamik yapısına ayak uydurabilmek için, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılması, bu teknolojilerin günlük yaşamımızın ve eğitim anlayışımızın bir parçası haline getirilmesi gerekmektedir. Bu durumda da öğretmenlere önemli görevler düşmektedir (ISTE, 2008).

Öğretmen, eğitim alanında gelişim ve değişimin gerçekleşmesini sağlayacak en önemli faktörlerden birisidir. Öğretmenlerin, eğitim verilen bir kurumda değişim yapabilmesi için önce kendilerinin değişimi kabul etmeleri gerekmektedir. Aynı zamanda eğitim teknolojisi alanında meydana gelen değişimlerden de haberdar olmalıdırlar (Oral, 2004:2). Öğretmenlerin özellikle teknolojik bir ürün olan interneti, eğitim-öğretim amaçlı olarak kullanmaları eğitim süreci açısından son derece önemlidir. Öğretmenlerin, kendilerini internetin eğitsel kullanımında yetkin olarak algılamaları, bu teknolojinin eğitim-öğretim amaçlı yaygın kullanımı açısından önem taşımaktadır (Eroğlu, Ünlü, Eroğlu ve Yılmaz, 2011:133). Böylece öğretmenler, internet ile eğitimi birleştirerek derslerini internet destekli eğitime dönüştürebilmektedir. Ayrıca öğrenme ortamını çeşitlendirerek de öğrencilerin duyuşsal alanlarının değişmesine ve gelişmesine katkı sağlayabilmektedir.

İnternetin öğrenme ortamında kullanılmasının da öğretmenlerin yanı sıra okulların internet donanımına sahip olmasının da rolü büyüktür. Çünkü gerek öğretmen gerekse de öğrenci açısından derste birden fazla materyalden yararlanmak için, sınıflarda internet alt yapısının olması gerekmektedir. Böylece, her öğrencinin farklı öğrenme özelliğinden dolayı yüzde yüz bir başarı beklenmese de öğrencilerin bireysel farklılıklarına bir yönüyle de olsa hitap edeceğinden, öğrenme ortamında internet kullanımının Sosyal Bilgiler dersi için uygun olacağı düşünülebilir.

Eğitim sürecinin hemen hemen tüm aşamalarında ve tüm branşlarında öğretmenlerin, interneti eğitsel amaçlı kullanmaları önemli bir durum haline gelmiştir. Bu branşlardan birisi olan Sosyal Bilgiler derslerinde de öğretmenlerin öğretim programının hedeflerine ulaşabilmesi, öğrencilerin derste internette yararlanabilmesi ve derste öğrencilerin internet kullanımına imkân verilmesi, öğretim sürecini zenginleştirilmesi ve çeşitlendirmesi açısından, internetin eğitsel amaçlı kullanımı faydalı olabilir.

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler öğretiminde internet kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve bilgilerin kalıcılığına etkilerini tespit etmektir. Ayrıca internet kullanılarak öğrenim gören deney grubu öğrencilerinin öğrenme sürecine yönelik görüşlerini belirlemektir. Söz konusu bu çalışma 7. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabında yer alan “Zaman İçinde Bilim” adlı ünite üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, nicel ve nitel bulgular doğrultusunda Sosyal Bilgiler dersinde internet kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve bilgilerin kalıcılığına etkisini göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca her öğrencinin iyi bir eğitime kavuşması, daha kaliteli eğitim içeriklerine ulaşması ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için tasarlanmış olan Fatih Projesini desteklemesi açısından da önemlidir. Bu araştırmanın benzer konuda yapılacak yeni araştırmalara ışık tutacağı ve kaynaklık edeceği düşünülmektedir. Bu nedenle Sosyal Bilgiler dersinde internet destekli eğitimin öneminin vurgulanması ve öğrencilere sağlayacağı katkısı açısından değerlidir.

2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın modellenmesi, araştırmanın tüm işlemsel yapısını ortaya koyan iskeletin tasarlanma aşamasıdır. Araştırma modeli araştırma planlamasının en önemli aşamasıdır. (Kurtuluş, 2010). Araştırma da karma metot kullanılmıştır. Karma metot, nicel ve nitel metotların birleşimi olan ölçme modellerini ifade etmektedir (Bamberger, 2013: 3). Araştırmada karma metotun kullanılma sebebi, nicel yöntemle elde edilen verileri nitel yöntemle desteklemek ve daha derinlemesine bilgi elde etmektir. Bu çalışmada karma araştırma

desenlerinden gömülü desen kullanılmıştır. Gömülü desen, eş zamanlı nicel ve nitel araştırmalarda kullanılmaktadır. Yeni sezgiler ya da daha arıtılmış düşünceler sağlamak için biri diğeri içine gömülüdür ve destekleyici bir rol oynamaktadır (Klassen, Creswell, Plano-Clark, Smith ve Meissner, 2012: 378; Creswell, 2014).

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde Erzurum Merkez Yakutiye ilçesinde bulunan bir ortaokulun yedinci sınıfında eğitim gören toplam 47 öğrenci oluşturmaktadır. Deney ve kontrol grubunu oluşturmak için rastgele (random) yöntem kullanılarak sınıflardan biri deney grubu (DG, n=24) ve diğeri kontrol grubu (KG, n=23) olarak belirlenmiştir. Çalışmanın nicel boyutunda öntest-sontest eşitlenmemiş kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Bu modelde gruplara öntest, deneysel işlem başlamadan önce verilerek başarı durumu saptanmıştır. Deneysel işlem bittikten sonra aynı test aynı gruplara sontest olarak verilmiş ve deneysel işlemin etkisi bu iki test arasındaki farka göre değerlendirilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda ise, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılara amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Öğrenci görüşmelerinin ölçütü, internet destekli eğitimin uygulandığı öğrencilerin olması ve öğretmen görüşmelerinin ölçütü, öğretmenlerin internet kullanımı hakkında bilgi sahibi olmalarıdır.

3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada verileri toplamak amacıyla, Ortaokul 7. sınıf “Zaman İçinde Bilim” ünitesinin kazanımları kapsamında araştırmacı tarafından hazırlanan Akademik Başarı Testi-ABT öntest, sontest ve kalıcılık testi olarak uygulanmıştır. Deneysel işlemin sonunda öğrencilerin ve öğretmenlerin internet destekli eğitime ilişkin görüş ve düşüncelerini almak için araştırmacı tarafından Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları hazırlanmıştır.

Tablo 1.

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları ve Kullanım Amaçları

Veri Toplama Aracı	Kullanım Amacı	Araştırma Aşamaları		
		Öntest	Sontest	Kalıcılık
Akademik Başarı Testi (ABT)	Akademik başarının ölçülmesi	X	X	X
Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları	Uygulanan internet destekli eğitim ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşlerinin alınması	—	—	—

Tablo 2.

Akademik Başarı Testi Belirtke Tablosu

KAZANIMLAR	BİLİŞSEL ALAN BASAMAKLARI						
	Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme	TOPLAM
1.KAZANIM (İlk uygarlıkların bilimsel ve teknolojik gelişmelere katkılarına örnekler verir.)	1	2	-	1	-	1	5
2.KAZANIM (İlkyazı örneklerinden yola çıkarak yazının kullanım alanlarını ve bilgi aktarımındaki önemini fark eder.)	1	1	-	2	-	1	5
3.KAZANIM (Türk ve İslam devletlerinde yetişen bilginlerin bilimsel gelişme sürecine katkılarına değerlendirir.)	2	1	-	1	-	-	4
4.KAZANIM (15-19. Yüzyıllar arasında Avrupa'da yaşanan gelişmelerin günümüz bilimsel birikiminin oluşmasına etkisini fark eder.)	2	3	-	2	-	-	7
5.KAZANIM (Tarihsel süreçte düşüncüyü ifade etme bilim özgürlüklerini bilimsel gelişmelerle ilişkilendirir.)	-	1	-	1	1	1	4
TOPLAM	6	8	-	7	1	3	25

Araştırmada verilerin analizi yapılırken ABT'nin öntest ve sontest puanlarının istatistikleri yapılmış ve bu testlerin verilerine göre grupların öntest ve sontestlerden elde ettikleri puan ortalamalarının birbirinden anlamlı derecede farklı olup olmadığını belirlemek için t testi analizi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu, katılımcılardan alınan nitel veriler, teknolojik ortamına aktarılarak içerik analizi ile çözümlenmiştir.

4. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, deney grubunda internet destekli öğretim yöntemi uygulanırken, kontrol grubun da MEB tarafından 2005 tarihinden itibaren yürürlüğe giren öğrenci merkezli öğretim yöntemi uygulanmıştır.

4.1. İnternet Destekli Öğretimin Akademik Başarı Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğrencilerin araştırmaya başlamadan önce ve uygulamalar bittikten sonra akademik başarılarındaki farklılaşmayı belirlemek için öntest-sontest puanlarına yönelik tanımlayıcı

istatistikler ve bağımsız gruplar t testi analizi yapılmış sonuçlar sırasıyla Tablo 4.1. ve Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.1.

ABT’nin öntest verilerine ait Bağımsız gruplar t testi analiz sonuçları

Test	Gruplar	N	X	Std. Sapma	Std. Hata	t	p
Abt-ön	Deney	24	48,33	18,684	3,814	-0,044	,965
	Kontrol	23	48,52	8,382	1,748		

Tablo 4.1. deki analiz sonuçlarına bakıldığında, araştırmaya başlamadan önce deney ve kontrol gruplarının ilgili ünitedeki ön bilgi düzeyleri bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir ($p= 0,965$). Deney ve kontrol gruplarının puan ortalamalarının birbirlerine oldukça yakın olduğu tespit edilmiştir ($X_{kontrol}=48,52$; $X_{Deney}=48,33$). Bu tespitten hareket ile çalışmaya başlamadan önce deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ilgili üniteye ait ön bilgilerinin benzer seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 4.2.

ABT’nin sontest verilerine ait Bağımsız gruplar t testi analiz sonuçları

Test	Gruplar	N	X	Std. Sapma	Std. Hata	t	p
Abt-son	Deney	24	73,00	12,552	2,562	3,190	,003
	Kontrol	23	60,00	15,303	3,191		

Tablo 4.2.’deki bağımsız gruplar t testi analiz sonuçlarına göre, ABT’nin sontest puanları bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. ABT sontest puanlarında ortaya çıkan anlamlı farklılığın deney grubu lehine olduğu yapılan bağımsız gruplar t testi analiz sonuçlarında deney grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarının kontrol grubundaki öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür ($X_{kontrol}=60,00$; $X_{Deney}=73,00$). Bu bilgiler ışığında, çalışmanın sonunda araştırma gruplarındaki öğrencilerden elde edilen bilgiler bakımından deney grubunun kontrol grubundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya koyması, çalışmada deney grubunda kullanılan öğretim faaliyetinin oldukça etkili olduğu söylenebilir.

4.3. İnternet Destekli Öğretimin Cinsiyet Açısından Etkililiğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sosyal Bilgiler dersine yönelik İnternet destekli öğretimin cinsiyet açısından etkililiğini ölçmek için, Abt-ön, Abt-son testi verilerine ait bağımsız gruplar t testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.3’ de verilmiştir.

Tablo 4.3

Abt-ön ve Abt-son testi verilerine ait internet destekli öğretimin cinsiyet açısından etkililiğine ilişkin bağımsız gruplar t testi analiz sonuçları

Test	Cinsiyet	N	X	Std. Sapma	Std. Hata	t	p
Abt-ön	Bayan	14	52,86	18,106	4,839	1,435	,165
	Erkek	10	42,00	18,499	5,850		
Abt-son	Bayan	14	70,29	12,425	3,321	-1,270	,217
	Erkek	10	76,80	12,336	3,901		

Tablo 4.3.'deki bağımsız gruplar t testi analiz sonuçlarına göre Sosyal Bilgiler dersine yönelik internet destekli öğretimin Abt-ön ve Abt-son test puanları bakımından cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür [Abt-ön; p=0,165, Abt-son; p=0,217]. Her ne kadar Abt-ön testinde, bayanların puan ortalamalarının erkeklerin puan ortalamalarından yüksek olduğu ($X_{\text{Bayan}} = 52,86$; $X_{\text{Erkek}} = 42,00$) ve Abt-son testinde de erkeklerin puan ortalamalarının bayanların puan ortalamalarından yüksek olduğu görülse de ($X_{\text{Bayan}} = 70,29$; $X_{\text{Erkek}} = 76,80$) cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Abt-ön ve Abt-son testi verilerine bakılarak Sosyal Bilgiler dersine yönelik internet destekli öğretimin cinsiyet açısından bir farklılık ortaya koymadığı söylenebilir.

4.4. Öğrenci Merkezli Öğretim Yönteminin Cinsiyet Açısından Etkililiğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Yapılan çalışmada, ÖMÖ yönteminin cinsiyet açısından etkililiğini ölçmek için, Abt-ön, Abt-son testi verilerine ait bağımsız gruplar t testi analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.4'de verilmiştir.

Tablo 4.4.

Abt-ön ve Abt-son testi verilerine ait ÖMÖ yönteminin cinsiyet açısından etkililiğine ilişkin bağımsız gruplar t testi analiz sonuçları

Test	Cinsiyet	N	X	Std. Sapma	Std. Hata	t	p
Abt-ön	Bayan	11	46,18	5,759	1,736	-1,302	,207
	Erkek	12	50,67	9,994	2,885		
Abt-son	Bayan	11	57,82	15,322	4,620	-,646	,525
	Erkek	12	62,00	15,679	4,526		

Tablo 4.4.'deki analiz sonuçlarına göre, Abt-ön ve Abt-son test puanları bakımından ÖMÖ yönteminin cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür [Abt-ön; p=0,207, Abt-son; p=0,525]. Her ne kadar Abt-ön ve Abt-son testinde erkeklerin puan ortalamalarının bayanların puan ortalamalarından yüksek olduğu görülse de ($X_{\text{Erkek}} = 50,67$ ve $62,00$; $X_{\text{Bayan}} = 46,18$ ve $57,82$) cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Abt-ön ve Abt-son testi analiz sonuçlarına bakılarak

erkeklerin bayanlara göre ön bilgilerinin uygulanan sonteste de etki ettiği ve uygulanan yöntemin cinsiyet açısından farklılık göstermediği söylenebilir.

4.5. İnternet Destekli Öğretimin Kalıcılık Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İnternet destekli öğretim uygulaması sonrasında kalıcılık testinde meydana gelen farklılaşmayı belirlemek için bağımsız gruplar t testi analizi yapılmış sonuçlar Tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.5.

Kalıcılık testi verilerine ait Bağımsız gruplar t testi analiz sonuçları

Test	Gruplar	N	X	Std. Sapma	Std. Hata	t	p
Kalıcılık	Deney	24	53,33	13,425	2,740	3,492	,001
	Kontrol	23	39,65	13,425	2,799		

Tablo 4.5’e bakıldığında, uygulama sonrasında yapılan kalıcılık testinin deney ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturduğu görülmektedir ($p=0,001$). Deney ve kontrol grupları arasındaki anlamlı olan bu farklılığın deney grubu lehine olduğu ($X_{Deney}=53,33$; $X_{kontrol}=39,65$) tespit edilmiştir. Bu durum, internet destekli öğretimin uygulandığı deney grubundaki öğrencilerin bilgi kalıcılığının kontrol grubundaki öğrencilerden daha yüksek olduğunu göstermiştir. Deney grubundaki öğrencilerin bilgi kalıcılığının kontrol grubundaki öğrencilerden daha yüksek olmasının nedeni ise uygulama sırasında kullanılan öğretim faaliyetinde deney grubu öğrencilerinin bilgiyi kendilerinin yapılandırmasından, birden fazla duyu organına hitap etmesinden, bilgiye kendilerinin ulaşmasından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca kullanılan internet destekli öğretimin öğrencilerin görsel, işitsel ve görsel-işitsel öğrenmelerine etki ederek öğrenciler arasındaki bireysel farklılığı ortadan kaldırması da deney grubu lehine kalıcılığın yüksek çıkmasına sebep olmuş olabilir.

4.6. İnternet Destekli Eğitimin Konular Üzerinde Kalıcılık Sağlaması İle İlgili Öğrenci Görüşleri

Araştırmanın deney grubunun tüm öğrencilerine, internet destekli eğitimin konular üzerinde kalıcılık sağlaması ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Görüşmeye katılan öğrencilerin tümü kalıcılık sağladığını ifade etmiştir. Kalıcılık sağladığını ifade eden öğrenci görüşleri Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.6. İnternet Destekli Eğitimin Konular Üzerinde Kalıcılık Sağlaması İle İlgili Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Görsel olduğundan dolayı kalıcılık sağlaması	19	50
Konuların daha iyi anlaşılmasından dolayı kalıcılık sağlaması	5	13
Duyarak öğrenmeden dolayı kalıcılık sağlaması	4	11
Detaylı ve ilginç bilgi vermesinden dolayı kalıcılık sağlaması	3	7
Tekrar etmeye sebep olmasından dolayı kalıcılık sağlaması	2	5
Dikkat çektiğinden dolayı kalıcılık sağlaması	2	5
Diğer derslerle bağlantılı olmasından dolayı kalıcılık sağlaması	1	3
Dersin heyecan verici ve eğlenceli geçmesinden dolayı kalıcılık sağlaması	1	3
Derse karşı güveni arttırdığından dolayı kalıcılık sağlaması	1	3
Toplam	38	100

Tablo 4.6'dan da anlaşılacağı üzere görüşmeye katılan öğrencilerin yüzde ellisi, internet destekli eğitimin derste görsellik sağlamasından dolayı bilgilerin kalıcı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum, görselliğin kalıcılık üzerindeki etkisini göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca öğrenciler internet destekli eğitimin dersi daha iyi anladıklarını, detaylı bilgi sahibi olduklarını, dersi tekrar etme imkânı bulduklarını ve dersin daha dikkat çekici olduğunu söyleyerek, bu sebeplerden dolayı kalıcılık sağladığını da dile getirmişlerdir.

İnternet destekli eğitimin konular üzerinde kalıcılık sağlaması ile ilgili öğrenci görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Evet kalıcılık sağlıyor. Mesela sizin anlattığınız konular aklımda şuan da. İnternette önce yine katılıyordum da, internet gelince daha heyecan verici kalkıyordum. Sosyal de hiç tekrar yapmıyordum. İnternetli anlatılınca bende Sosyal Bilgileri tekrar etmeye başladım. Dedim eğlenceli, canlı geçiyor. Evde yapıyorum, çiziyorum. Mesela aklımda kalmasının sebebi, siz anlatıyorsunuz görsellerle daha aklımda kalıyor. Coğrafi Keşifleri akıllı tahtayla gösterdiğiniz de aklımda kalıyor. O resimler fotoğraflar daha iyi aklımda kalıyor.” (Ö-7)

“Çok kalıcılık sağladı. Tekerleği Sümerler bulmuş ya hemen o resim, video aklıma geliyor. Görsel olduğu için kalıcılık sağladı. Video daha da detaylı, ilginç şeyler anlatıyor ya o yönden kalıcılık sağladı. Siz soruyordunuz ben hemen parmak kaldırıyordum. Bi de konuların sonunda biz test yaptık ya. Hiç de çalışmadım. Böyle hepsi aklımdaydı. Kendime güveniyordum. Bana çok şey kazandırdı. Güvenim daha da çok arttı. Heyecanımı yendim hocam. En çok bana etki etti. Benim nasıl güvenim artacak tahtaya kalkmam, yapmam, anlatamam, unuturum sonradan, ezberim gider. Ama hocam ben tahtaya neden çıktım. Dedim ki resmen aklımda hocam. Konu gelince hemen o resim aklıma geliyor. Anlatırken ben resimden yola çıkıyordum hocam. Anlatırken beynimdeki resme bakıyorum, o da konuşuyor sanki.” (Ö-9)

“Kalıcılık sağladı hocam. Tekerleğin buluşunda kalıcılık sağladı. O videoyu gördüğüm izlediğim için kalıcılık sağladı. Çivi yazısında da çok iyi aklımda kaldı hocam. Tekerleği video izlettiğiniz için aklımda kaldı. Çivi yazısı karikatürlerden çok iyi aklımda kaldı. Eve gidip kendim araştırma da yaptığım için Fen dersinde de bu konuları atom falan işlediğimiz için

hepsi aklımda kaldı. Bu derste işlediklerimiz diğer derslerimdeki konuları da bilmeme sebep olduğundan kalıcılık sağladı.” (Ö-10)

Öğrenci görüşleri genel bir değerlendirildiğinde, internet destekli eğitimin işlenen konu üzerinde önemli etki ettiği ve bilgiler üzerinde kalıcılık sağladığı görülmüştür. Öğrencilerin üzerinde, görsellerin büyük etkisi olduğu görüşmelerde ortaya çıkmıştır. Bu durum, görsellerin öğrencinin hem işiterek hem de görerek öğrenmesine sebep olmasından kaynaklanıyor olabilir.

4.7. İnternet Destekli Eğitimin Sosyal Bilgiler Dersine Fayda Sağlaması İle İlgili Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan 24 öğretmene, internet kullanımının Sosyal Bilgiler dersine fayda sağlaması ile ilgili görüşleri sorulmuş ve elde edilen bulgular frekans, yüzde olarak aşağıda verilmiştir.

Tablo: 4.7.

İnternet Destekli Eğitimin Sosyal Bilgiler Dersine Fayda Sağlaması İle İlgili Öğretmen Görüşleri

Görüşler	f	%
Kalıcı öğrenmeyi sağlaması	14	25
Görsellik sağlaması	11	19
Somut bir şekilde bilgiye ulaşımı sağlaması	6	11
Farklı zekâ alanlarının kullanılmasını sağlaması	3	5
Her türlü bilgiye ulaşma imkânı sağlaması	3	5
Bilgiye istediği zaman ve saatte ulaşma imkânı sağlaması	3	5
Araştırma becerisi kazandırması	2	3
Yorum yapabilme becerisi kazandırması	2	3
Dersi eğlenceli hale getirmesi	2	3
Konu ile ilgili soru çeşitliliği sağlaması	2	3
Vizyonunu geliştirmesi	1	2
Sosyal olayları takip etme imkânı sağlaması	1	2
Yaşa uygun öğrenmeyi sağlaması	1	2
Diğer	6	11
Toplam	57	100

Tablo 4.7’den da anlaşılacağı üzere öğretmenlerin, öğrencilerinin internet kullanımının Sosyal Bilgiler dersi için faydaları arasında kalıcılık sağladığı görüşü en çok söylenen görüş olmuştur. Öğretmen görüşlerinde, internet kullanımının öğrencilere görsellik sağlaması, somut bilgi sağlaması, farklı zekâ alanlarının kullanımını sağlaması gibi faydalar sağladığına da ilk sıralarda yer verilmiştir. Öğretmenlerin söylediği, tablonun diğer kısmında yer alan faydalar ise konu ile ilgili bağlantı kurmayı sağlaması, konunun pekişmesine imkân sağlaması, öğrenmeyi kolaylaştırması, zamandan tasarruf sağlaması, detaylı bilgi alma imkânı sağlaması, dikkat çekmeyi sağlamasıdır.

İnternet destekli eğitimin Sosyal Bilgiler dersine fayda sağlaması ile ilgili öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

“Kesinlikle fayda sağlıyor. Çocuklar internet üzerinden bizim gösteremeyeceğimiz ve kitapta olmayan birçok bilgiye internet aracılığıyla ulaşabiliyor. Zaman zaman ödev veriyoruz, ödevlerine internetten daha önce bakmış olan öğrencilere konuyu anlatmak çok daha kolay. Çünkü çocuk daha önce görmüş, biz anlatırken zaten onu hayal ediyor. Diğer çocuklara anlatmak çok daha zor. Dersimde Albert Einstein’ı anlatıyorum. Saçları kabarık, dilini dışarı çıkarmış diye tarif edince çocuklarda çağrışım yaptı ve o adam diye hatırladılar. Biz internetten görmüştük dediler. Daha önce çocuk gördüğü için kafasında daha iyi yer ediyor.” (Ö-9)

“Dersi sıkıcılığından kurtardı. Çünkü ders sözel bir ders olduğu için konuları konuşup konuşup geçmek bazen havada kalabiliyor. Özellikle tarihle ilgili konular. Bu konular yaşamadığımız durumlar olduğu için çocuklar kafalarında canlandırmakta zorlanıyorlar. Ama onları görsel hale getirdiğimiz zaman sanki o anı yaşıyorlarmış gibi hissediyor ve çok heyecan duyuyorlar. Örneğin; bir İstanbul’un fethini görsel olarak anlattığımız zaman daha coşku duydular ve görsellikle çocuklarda o tarih bilincini oluşturmuş olduk. Coğrafya konularında da öyle. Sınıfa harita götürüyor ya da sınıftaki haritaları kullanıyorduk. Ama o işi zorlaştırıyordu. Şimdi sanal harita inceliyorlar. Kendileri buldukları için çok zevkli geliyor. Sonra fotoğraflar çok işimize yaradı. Ülkemizden, dünyadan, iklimlerle ilgili, bitki örtüsü ve dağlarla ilgili resimler gösteriyorum. Hepsi çok ilgilerini çekti. Böylece dersi sıkıcılığından ve sözel anlatımdan kurtarmış olduk.” (Ö-5)

Öğretmen görüşleri genel değerlendirildiğinde, internet destekli eğitimin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılması gerektiği üzerinde durmuşlardır. Öğrencilerin kavramları anlamakta zorluk çektiğini, bu nedenle Sosyal Bilgiler dersinin görsellik isteyen bir ders olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca internetli eğitimin, öğrencilerde tarih bilinci oluşturduğu, dersin daha zevkli geçmesini sağladığı, öğrencilere anı yaşattığı, kavramları soyutlaştırdığı, öğrencilerin derse karşı heyecan duymalarını sağladığını da ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu düşünceleri, internet destekli işledikleri derslerde öğrencilerin derse olan ilgilerinin ve ders başarılarının daha fazla olduğunu görmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulguların sonuçlarına ve sonuçlar doğrultusunda yapılacak olan tartışmaya yer verilmiştir. Araştırmanın bütünlüğünü bozmamak için nicel ve nitel sonuçlar birlikte belirtilmiştir. Araştırmada, internet destekli eğitimin ortaokullarda verilen sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin, akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve bilgilerinin kalıcılığına olan etkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca internet destekli eğitim hakkında öğrenci ve öğretmen görüşleri analiz edilerek nitel veriler elde edilmiş ve bunların nicel sonuçlarla uyumuna bakılmıştır.

Araştırmaya katılan grupların, ABT’nin öntestinden almış oldukları puan ortalamalarının birbirlerine oldukça yakın olduğu ve gruplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Öntest puanlarına göre yapılan analiz sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmaması grupların çalışmaya başlamadan önce ilgili üniteye ait ön bilgilerinin benzer seviyede olduğunu göstermiştir. Uygulamalara başlamadan önce öntestlerden elde edilen puanlara göre grupların benzerlik göstermesi ve aralarında

akademik başarı açısından fark olmaması, onların eşit şartlarda uygulamaya başladıklarını göstermesi açısından önemlidir.

Araştırma dâhilindeki gruplara, internet destekli eğitimle ve öğrenci merkezli öğretimle yapılan uygulamalar tamamlandıktan sonra ABT'nin son testi uygulanmış ve elde edilen verilerden gruplar arasında görülen anlamlı farkın internet destekli eğitimin uygulandığı grup lehine olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda internet destekli eğitimin öğrenci merkezli öğretime göre akademik başarıyı arttırmada daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun nedeni, kullanılan öğretim faaliyeti sayesinde, Sosyal Bilgiler dersi konularının öğrenci gözünde daha anlaşılır olmasından ve konuları görselleştirerek somutlaştırmasından kaynaklanıyor olabilir. Araştırmada ulaşılan bu sonuç Yağcı (2017), Güven ve Sülün'ün (2012) yaptıkları çalışmalarla da paralellik göstermektedir. Çalışmalarında, öğretmenin konuyu işlerken bilgisayarı yardımcı bir araç olarak kullanarak soyut kavramları daha somut hale getirdiğini, görsel ve işitsel materyallerin kullanımının hedef kazanımlara ulaşmada olumlu katkı sağladığını ve öğrencinin algılamasını ve zihinde tutmasını kolaylaştırdığını dile getirmişlerdir. Araştırmanın çıkan sonucunu destekleyen diğer çalışmalar ise; Kırıkkaya, Dağ, Durdu ve Gerdan (2016); Pesen ve Oral (2016); Gül ve Yılmaz (2016); Karadeniz ve Akpınar (2015); Tepecik ve Zor (2014); Yorgancı (2014); Sarıtepeci (2012); Akçay, Aydoğdu, Yıldırım ve Şensoy'un (2005) çalışmalarıdır.

Araştırmanın nicel kısmındaki sonucu nitel kısım da desteklemektedir. Gerek öğrenci gerekse öğretmen görüşlerinde internet destekli eğitimin, derse sağladığı faydaları üzerinde durulmuştur. Öğrenciler internet destekli eğitimin konuyu daha iyi anladıklarını, ders başarısını yükselttiklerini, dersin daha eğlenceli hale geldiğini ve dersi sevdiklerini, bilgilerin daha kalıcı olduğunu, konuların gözlerinde canlandığını, bilgiye hızlı ulaştıklarını ve detaylı bilgi sahibi olduklarını, konuları tekrar etme imkânı bulduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler ise, internetle verilen eğitimin konular üzerinde kalıcılık sağladığını, görsellik sağladığını, bilgiyi somutlaştırdığını, farklı zekâ alanlarına hitap ettiğini, araştırma ve yorum yapabilme becerisi kazandırdığını dile getirmişlerdir. Gerek öğretmen gerekse öğrenci penceresinden alınan görüşleri Sarı ve Kunt (2014); Uzun (2013); Numanoğlu ve Bayır (2012); Brandström (2011); Karaman, Özen, Yıldırım, Kaban (2009); Baki, Karakuş ve Kösa'nın (2008) çalışmaları destekler niteliktedir. Böylece öğrencilerin internet destekli eğitimin kendilerini daha iyi ifade ettikleri, dersle bütünleştikleri ve uygulama sürecine katılmak için can attıkları görülmüştür.

İnternet destekli eğitimin cinsiyet açısından etkililiğine bakıldığında, internet destekli eğitimin Abt-ön ve Abt-son test puanları bakımından Sosyal Bilgiler dersine yönelik cinsiyet açısından bir fark oluşturmadığı görülmüştür. Ancak Abt-ön testinde bayanların puan ortalamalarının erkeklerin puan ortalamalarından yüksek olması buna karşın Abt-son testinde ise erkeklerin puan ortalamalarının bayanların puan ortalamalarından yüksek olması, internet destekli eğitimin erkekler lehine daha olumlu olduğunu gösterebilir. Araştırmada çıkan sonucu Kırıkkaya, Dağ, Durdu ve Gerdan'ın (2016) çalışmaları da destekler niteliktedir.

Öğrenci merkezli öğretimin cinsiyet açısından etkililiğine bakıldığında, Sosyal Bilgiler dersine yönelik, Abt-ön, Abt-son testi verilerine ait bağımsız gruplar t testi analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda Abt-ön ve Abt-son test puanları bakımından öğrenci merkezli öğretim yönteminin de cinsiyet açısından bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür.

Araştırma kapsamında uygulamalar tamamlandıktan sonra ABT, kalıcılık testi olarak uygulanmış ve elde edilen puanların analizi sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu görülmüştür. Bu anlamlı farklılığın deney grubu lehine olduğu tespit edilmiştir. Böylece öğrenilen bilgilerin kalıcılığında internet destekli eğitimin daha etkili olduğu görülmüştür. Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önüne alındığında internet destekli eğitimin, öğrencilerin birden fazla duyusuna hitap ederek ve yaparak yaşayarak öğrenmelerinde etkili olarak kalıcı öğrenmeyi sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin, öğrenme ortamına aktif katılmaları da bilgileri pekiştirmelerini sağlamaktadır. İnternet destekli eğitimin sunduğu bu tür avantajların, öğrenilen bilgilerin kalıcılığını sağlamada önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Deney grubu öğrencileriyle yapılan görüşmeler de, çıkan sonucu destekler niteliktedir. Öğrenciler, bilgilerin görsel öğrenmeyle daha kalıcı olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca konuların daha iyi anlaşıldığını, duyarak öğrenildiğini, tekrar etmeye sebep olduğunu, dikkat çektiğini ve böylece de kalıcı öğrenmeyi meydana getirdiğini ifade etmişlerdir. Yağcı (2017); Türker ve Yaylak (2011); Yaylak (2010) ve Ergin'in (2006) eserleri de araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

ÖNERİLER

İnternet destekli eğitimin uygulama sürecinde, gerek öğretmenlerin öğrencilerine derste teknolojiyi kullanmalarına fırsat vermeleri, gerekse de sınıfların teknolojiyi kullanmaya müsait olması gerekir. Çünkü öğrencilere derste kendilerini teknoloji anlamında daha iyi ifade edebilme imkânları sunabilir. Bu imkânlar da, öğretmenlerin ve okul idaresinin desteğiyle teknolojik donanımına sahip bir Sosyal Bilgiler sınıfı oluşturulabilir ya da her sınıfta bilgisayar ve projeksiyon makinesi gibi teknolojik araçların bulunması sağlanabilir. Böylece öğrenciler, ders sırasında sunumlar yapabilir ve internetten hem görsel hem de işitsel olarak faydalanabilir.

Yapılan araştırmada okulların, internet destekli eğitim için yeterli donanıma sahip olmadığı gözlenmiştir. Bu problemin ortadan kalkması için, öncelikle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hem öğretmenlerle hem de okul yöneticileriyle işbirliği yapılarak okullarda teknolojik alt yapı geliştirilebilir. Sadece okullardaki alt yapının geliştirilmesi yeterli olmayacaktır. Aynı zamanda oluşturulacak teknolojik alt yapının işleyişi konusunda öğretmenlerin ve okul idarecilerinin bilgi sahibi olmaları sağlanabilir. Bu bilgilendirme ise, konu ile ilgili uzmanların okullara gönderilmesiyle ya da seminerler düzenlenmesiyle yapılabilir. Bu tür reformların yapılması kaliteli ve kalıcı bir eğitim anlayışının geliştirilmesine katkıda bulunabilir.

Sosyal Bilgiler öğretmenleri sınıf içi öğrenme etkinliklerini desteklemek amacıyla blog uygulamaları ya da wiki toplulukları oluşturarak, öğrencilerine derslerinde yararlanabilecekleri bilgiyi sunabilir ve ders dışında da onlarla etkileşimde bulunabilir. Ayrıca öğretmenler öğrencileriyle birlikte ortak düzenlemeler ve ilaveler yapabilecekleri çeşitli elektronik kaynak ve materyaller içeren wiki tabanlı web sayfaları geliştirebilirler. Böylece öğrencilerin araştırma yapması, bilgilerinin artması sağlanabilir. Hatta dersle ilgili araştırma ödevi hazırlayan bir öğrenci bunu öğretmen ve arkadaşlarına blog uygulaması olarak sunabilir. Blog sitelerinde web sayfaları oluşturarak ödevlerini ve çalışmalarını buralarda yayınlamak öğrenciler için daha motive edici olabilir.

KAYNAKLAR

- Akçay, S., Aydoğdu, M., Yıldırım, H. İ., Şensoy, Ö. (2005). Fen eğitiminde ilköğretim 6.sınıflarda çiçekli bitkiler konusunun öğretiminde bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 13(1), 103-116.
- Baki, A., Karakuş, F., Kösa, T. (2008). Web destekli öğretim yardımıyla fraktal geometri kavramlarının öğrenilmesine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri. İetc 2008.home.anadolu.edu.tr. (Erişim Tarihi: 11. 04. 2017).
- Bamberger, M. (2013). The mixed methods approach to evaluation. www.socialimpact.com. (Erişim Tarihi: 01.05.2015).
- Brandström, C. (2011). Using the internet in education-strengths and weaknesses, a qualitative study of teachers' opinions on the use of the internet in planning and instruction. www.diva.portal.org/smash/get/diva2. (Erişim Tarihi: 23. 06. 2017).
- Creswell, J. W. (2014). *Research design (qualitative, quantitative and mixed methods approach)*. 4. Baskı. London: Sage Publications.
- Ergin, A. (2006). İlköğretim öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumları. *Yüksek Lisans Tezi*. Denizli.
- Eroğlu, A., Ünlü, H., Eroğlu, İ., Yılmaz, B. (2011). Beden eğitimi öğretmeni ve beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik yeterliklerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*. 13(1), 132-135.
- Gül, O. K., Yılmaz, A. (2016). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine karşı tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*. Sayı: 51, 517-537.
- Güven, G., Sülün, Y. (2012). Bilgisayar destekli öğretimin 8. sınıf fen ve teknoloji dersindeki akademik başarıya ve öğrencilerin derse karşı tutumlarına etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*. 9(1), 68-79.
- ISTE (2008). International society for technology in Education. https://www.iste.org/docs/pdfs/20-14_ISTE_standards-T. (Erişim Tarihi: 13. 07. 2017).
- Karadeniz, A., Akpınar E. (2015). Web tabanlı öğretimin ilköğretim öğrencilerinin akademik başarılarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*. 40(177), 217-231.
- Karaman, S., Özen, Ü., Yıldırım, S., Kaban, A. (2009). Açık kaynak kodlu öğretim yönetim sistemi üzerinden internet destekli (Harmanlanmış) öğrenim deneyimi. *XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*. (11-13 Şubat 2009). Şanlıurfa.
- Kırıkkaya, E. B., Dağ, F., Durdu, L., Gerdan, S. (2016). 8. sınıf doğal süreçler ünitesi için hazırlanan BDÖ yazılımı ve akademik başarıya etkisi. *İlköğretim Online*. 15(1), 234-250.
- Klassen, A. C., Creswell, Plano-Clark, Smith, Meissner (2012). Best practices in mixed methods for quality of life research. *Quality of life research*. 21(3), 377-380.

- Kurtuluş, K. (2010). *Araştırma yöntemleri*. İstanbul: Türkmen kitabevi.
- Numanoğlu, G., Bayır, Ş. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre internet kullanımları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 10(2), 295-323.
- Oral, B. (2004). Öğretmen adaylarının internet kullanma durumları. *Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi*. 3(10), 1-10.
- Orhan, F., Akkoyunlu, B. (2004). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanımları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt: 26, 107-116.
- Pesen, A., Oral, B. (2016). Harmanlanmış öğrenme yaklaşımının öğretmen adaylarının akademik başarısına ve güdülenme düzeyine etkisi. *Elektronik Sosyal Bilgiler Dergisi*. 15(58), 799-821.
- Sarı, S., Kunt, H. (2014). İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre internet kullanım durumlarının belirlenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı: 40, 263-280.
- Sarıtepeci, M. (2012). İlköğretim 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde harmanlanmış öğrenme ortamlarının öğrencilerin derse katılımına, akademik başarısına, derse karşı tutumuna ve motivasyonuna etkisi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Tepecik, A., Zor, A. (2014). Yapılandırmacı yaklaşıma göre web tabanlı bilgisayar destekli sanat eğitiminin akademik başarıya etkisi. *İDİL Dergisi*. 3(14), 51-70.
- Türker, H., Yaylak, E. (2011). İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretiminde internet tabanlı öğretim yönteminin ders başarısına etkisi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 29, 153-168.
- Uzun, A. (2013). BÖTE öğretmen adaylarının internet destekli öğrenme ortamına ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28(3), 400-416.
- Yağcı, M. (2017). Tarih öğretiminde bilgisayar destekli öğretimin akademik başarıya, öğrenilenlerin kalıcılığına ve bilgisayara karşı tutuma etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6(1), 102-113.
- Yaylak, E. (2010). İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretiminde internet tabanlı öğretim yönteminin ders başarısına etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. İzmir.
- Yorgancı, S. (2014). Web tabanlı uzaktan eğitim yönteminin öğrencilerin matematik başarılarına etkileri. *K.Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*. 23(3), 1401-1420.